

Stabilitet- og fribordsmessige forhold på fiskebåter 6-8 meter

Bakgrunn

På bakgrunn av flere forlis med fiskefartøy med største lengde mellom 6 og 8 meter ønsker Sjøfartsdirektoratet å informere om viktigheten av stabilitets- og fribordsmessige forhold, samt å innhente informasjon om andel av fartøy som har stabilitetsberegninger.

Siden du er registrert som eier av et fiskefartøy med største lengde mellom 6 og 8 meter bygget etter 1. januar 1992 får du derfor dette brevet som informasjon.

Vi ønsker å informere om hvilke krav som gjelder og tiltak du som fisker kan gjøre for å ivareta og forbedre stabiliteten på ditt fartøy. Vi ønsker din tilbakemelding på våre spørsmål om stabilitetsinformasjon for ditt fartøy.

Undersøkelse om stabilitetsinformasjon for ditt fartøy

Sjøfartsdirektoratet ønsker å kartlegge stabilitetsinformasjon om fiskefartøy mellom 6-8 meter. Vi ber i denne forbindelse om at vår anonyme questback(spørreundersøkelse) besvares innen 30. mars 2021. Vi vil presisere at resultatene av undersøkelsen ikke vil bli brukt mot den enkelte fartøyeier, men kun er ment til å kartlegge og for å få oversikt over andel av fartøy som har stabilitetsberegninger. Resultatet av undersøkelsen vil publiseres på våre nettsider www.sdir.no og www.yrkesfisker.no.

Questbacken finner du ved å gå inn på denne linken:

<https://response.questback.com/sjofartsdirektoratet/stabilitet>

Questbacken finnes også ved å skanne denne QR-koden:

Krav om stabilitetsberegninger

Fiskefartøy mellom 6 og 8 meter bygget etter 1. januar 1992 har krav om stabilitetsberegninger. Kravet fremgår av forskrift 22. november 2013 nr. 1404 om fiske- og fangstfartøy under 15 meter største lengde § 26 (2).

Krav til reserveoppdrift og reststabilitet for lukkede fartøy

Fartøyet skal ha evne til å motstå virkningen fra bølger, sterk vind og rulling. Dette betyr at vann på dekk skal renne av og fartøyet skal rette seg opp igjen etter krenkning. Evnen til å rette seg opp etter stor krenkning avhenger i stor grad av fartøyets oppdriftsgivende volum og at lukningsmidler inn til disse er stengt.

Tyngdepunktet til fartøyets lettskip, last og utstyr er også av stor betydning. Eksempler på oppdriftsgivende volum som bidrar til reserveoppdrift er volumet av skroget over vannlinjen, dekkshus og lukekarmer.

Sikker drift av fartøyet

- Vekt av redskap og fangst på dekk skal ikke overskride maksimalt godkjente vekter. Godkjent vekt og vektens plassering skal være beskrevet i fartøyets stabilitetsberegninger.
- Dersom fartøyet har lasterom er det viktig at fangsten tas ned i lasterommet umiddelbart.
- Ha et kritisk blikk ved gjennomgang av dekket slik at unødvendige redskaper fjernes fra fartøyet. Redskap på dekk har ofte et høyt tyngdepunkt og bidrar negativt til fartøyets stabilitet.
- Fiskeredskapers størrelse, trekraft på vinsjer og annet redskapshåndteringsutstyr må være tilpasset fartøyet. Kombinasjonen av krenkning påført fra fiskeutstyr, dårlig vær og manglende stabilitet har vært hovedårsaken til forlis av fiskefartøy med fatalt utfall.
- Oppkledd not og krenagemoment i kraftblokk skal kunne frigjøres hurtig.
- Fangst og redskaper på dekk må sikres mot forskyvning.

Fribord for lukkede fartøy

Fartøyets fribord er avstand fra vannflaten til overkant av dekket. Fribordet midtskips bestemmes ut fra stabilitet, trim og skrogstyrke mv., men skal ikke i noe sted og i noen lastkondisjon være mindre enn 200 mm fra overkant av dekk i borde til vannlinjen.

Et høyere fribord påvirker nesten utelukkende fartøyets stabilitet positivt. Dette er blant annet fordi fartøyet får mer reserveoppdrift, lukekarmer kommer høyere over vannlinjen og det er mindre sannsynlighet for å få vann på dekk. Se eksempel på lavt og godt fribord under:

Fartøy med lavt fribord

Fartøy med godt fribord

Fribord for åpne fartøy

For åpne fartøy måles fribord til det punkt hvor vann kan trenge inn i båten. Fribordet bestemmes ut fra stabilitet, trim og skrogstyrke mv., men skal midtskips ikke være mindre enn det største av:

$$A) \text{ Fribord} = 3,2 * \frac{\text{Deplasement}}{1000 * \text{Største lengde} * \text{Bredde}} \text{ [m]}$$

$$B) \text{ Fribord} = 0,5 \text{ [m]}$$

Lukningsmidler

Dører og luker skal holdes lukket når de ikke er i bruk. Dører og luker skal være værtette. Dette betyr at de skal ha pakninger og stenging som gjør at de er vanntette fra utsiden.

Luker eller dører som ikke har tilstrekkelig karmhøyde, eller som ikke er værtette, medfører stor sannsynlighet for vannfylling av rom eller lasterom. Terskelhøyde for dører skal normalt være minst 380 millimeter, jf. Kapittel Y4 nr. 2.3 i Nordisk båtstandard (1990), heretter kalt NBS.

Karmhøyder til lukeåpninger skal ha en minste høyde over dekk på 380 millimeter, jf. Kapittel Y4 nr. 1.1 i NBS.

Lensing for lukkede fartøy

Det skal være arrangert lenseporter på hver side av fartøyet. Kravet til lenseportareal på hver side av fartøyet er 0,02 x brønnvolumet. Brønnvolumet er arealet av dekket multiplisert med høyden fra dekk til overkant av rekka. Volum av lasteluke og eventuelt andre oppdriftsgivende volum skal trekkes fra, jf. Kapittel Y5 nr. 1.2 i NBS.

Lensing for åpne fartøy

Det skal være dreneringsåpninger på begge sider av dørken med drenering av vannet ned til bunnen av fartøyet. Det skal være god tilkomstmulighet til lensepumpens inntak.

Fartsområdebegrensning for åpne fartøy

Åpne fartøy kan kun opereres i fartsområde fjordfiske.

Om fritidsfartøy som har blitt fiskeriregistrert

CE-merking dokumenterer **ikke** at krav til stabilitet og fribordsforhold som kreves for fiskefartøy er tilfredsstillt. Vi vil for eksempel nevne:

- Store forskjeller i krav til stabilitetsberegninger
- Høyde på dørterkler og lukekarm
- Værtetthet til dører og luker
- Lensing av dekk for fritidsfartøy tilfredsstiller normalt sett ikke krav til lensing i NBS

Sjekkliste

Sjekkliste før du drar ut på fiske

- Er dører og luker lukket før avgang og er terser og pakninger i orden?
- Er lenseporter åpne slik at vann dreneres raskt fra dekk?
- Er løst utstyr på dekk sikret mot forskyvning?
- Er redskapsvekten innenfor begrensningen i stabilitetsberegningene?
- Er du kjent med maksimal mengde last i rom og på dekk som stabilitetsberegningene tillater?

Generell sjekkliste

- Funksjonstest av dører og luker
- Spyletest av dører og luker

Sjøfartsdirektoratets sjekkliste ved uanmeldte inspeksjoner

Sjøfartsdirektoratet har utarbeidet følgende sjekkliste som brukes ved uanmeldte inspeksjoner for fiskefartøy mellom 6-8 meter:

<https://www.yrkesfisker.no/globalassets/dokumenter/i---ks-0108-5b-uanmeldt-inspeksjon---fiskefartoy-med-storste-lengde-fra-6---8-m-versjon-02.01.2019.pdf>

Henvisninger

www.yrkesfisker.no

Ønsker du å lære mer om stabilitet har vi utarbeidet en nyttig stabilitetsguide:

<https://www.yrkesfisker.no/globalassets/publikasjoner/92275-stabilitetsguide.pdf>

Mal for utarbeidelse av stabilitetsplakat:

<https://www.sdir.no/globalassets/sjekklister/ks-0302-stabilitetsplakat-bm.pdf>

Kontakt oss

Dersom du er usikker på om ditt fartøy tilfredsstillt krav til stabilitet og fribordsforhold kan du kontakte Sjøfartsdirektoratet på post@sdir.no, eller ringe 52 74 50 00 og spørre etter fiskefartøyavdelingen.

Med hilsen

Runar Yndesdal
Underdirektør fiskefartøyavdelingen